

Gatuarbete pågår

Ingrid Högberg och Bertil Zettergren
kommenterar sin dokumentation av gatunamnen i Sävsjö

Sävsjö Hembygdsförening

Årsskrift 2010

Innehållsförteckning

- Elna Nilsson:** God utdelning sid 2
Vad ger det för dig att vara medlem i Sävsjö Hembygdsförening.
- Inger Högberg och Bertil Zettergren:** Gatunamnen i Sävsjö sid 3 - 12
Vad betyder våra gatunamn och vad ligger bakom.
-
- Inger Högberg och Bertil Zettergren*
- Inger Högberg:** Tankar kring Sävsjös gator och dess namn sid 13 - 14
- Gun Nilsson:** Minnen från ett café och en bakgård sid 15 - 18
Kring caféer i vår stad och särskilt kring Centralcaféet.
- Bertil Zettergren:** Bertil Thorstenson en gatuprofil i Sävsjö sid 19 - 22
Om Bertil Thorstenson, homeopat, lantmätare och profil i Sävsjö.
- Maj-Sofie Andersson och Claes Göran Andersson:** Axplock från tidningsarkivet sid 23 - 30

GOD UTDELNING

Sävsjö Hembygdsförening fortsätter med sin nya giv. Fr.o.m. 2007 får alltså varje medlem en årskrift med blandat innehåll samt en DVS-skiva med 1 eller 2 dokumentärfilmer. Allt detta på medlemsavgiften. En ganska god utdelning, måste man säga. År 2009 var det fotografen Carl Källström, som stod bakom filmkameran. För övriga filmer, inklusive årets, svarar biografägaren Eric Rodin.

Gemensamt för de tre första årens, d v s 2007-9, filmer är, att de är gjorda någon gång under 1930-40-50-talen. Vi gamla har riktigt kunnat frossa i nostalgi – sedan länge avsmnade Sävsjöbor, sedan länge försvunna välkända miljöer har åter stått levande för våra ögon. Och vi har drömt oss tillbaka till ett Sävsjö, som åtminstone i minnets förklarade skimmer var något av en idyll befolkad av idel trivsamma original. Ack, du sköna gamla Sävsjö!

Men de yngre har knorrat. De känner inte igen sig och har inga minnen av Byrán och Storan och AE:s och OA:s eller Kalle i Målen, Långsvallen, Blarren,

Kryddan, Gösse och alla de andra. Inte minsta lilla nostalgifrossa blir det för dem, stackarna.

Som årets båda filmer har därför valts ett par av yngre datum, från 1960- och 70-talen enligt Rodins egen noteringar. I "Sävsjö-Bilder" genomför Rodin en god idé och filmar "före och efter", kan man säga. Ett exempel bara: strax intill järnvägsövergången låter han kameran svepa över Roséns Färghandel och Monark Cykelaffär. Efter en tid återkommer han – då är allt borta och ersatt av Klingan på samma plats. Ett bra grepp, som underlättar för både äldre och yngre att följa samhällets utveckling.

Årets andra film, "Slätter i Komstad", är något yngre och från mitten av 1970-talet. Det är huvudsakligen ett slättergille 1976, som förevigats, men klädedräkten avslöjar, att Rodin klippt in några sekvenser från andra slättergillen också. Så t.ex. är räfserskan i V. Häradsdräkten plötsligt iförd Ö. häradsdräkten vid en drickapaus. Mycket folk i alla åldrar är med ute i ängarna – filmen

ligger så nära i tiden, att även de yngre bör känna igen åtminstone en del. Fast så mycket nostalgi kanske det inte blir. Såvida den inte framkallas av Rigo Johnssons trivsamma bakgrundsmusik förstås.

Rigo Johnsson med sitt dragspel

En trevlig stund både vid läslampan och vid DVD-spelaren önskar vi alla hembygdsföreningsmedlemmar!

Elna Nilsson

Styrelsen Sävsjö
Hembygdsföreningen

Gatunamnen i Sävsjö

av Inger Högberg och Bertil Zettergren

Gatunamnen har genom åren fastställts av Samhällsstyrelsen, Municipalfullmäktige, Kommunfullmäktige och från 1999-10-25 har det varit Byggnadsnämnden fram till och med 2006-12-31 då Tillstånds-

och myndighetsnämnden tog över besluten.

Namnförslagen har ofta tillkommit i samråd med Hembygdsföreningen och mellan åren 1972 och 2006 har mätningstekniker Johnny

Thorstensson tillsammans med Byggnadsnämndens ordförande och Hembygdsföreningen (den s.k. namnberedningen) tagit fram namnförslagen.

Förkortningar:

BN: Byggnadsnämnden

KF: Kommunfullmäktige

MF: Municipalfullmäktige,

MS: Municipalstämma **SF:** Stadsfullmäktige

SHF: Sävsjö Hembygdsförening

SS: Samhällsstyrelsen

TM: Tillstånds- och myndighetsnämnden

Förklaringar:

Uppgifterna om gator, platser m.m. lämnas på följande sätt:

Namnet, som också kan ha någon av följande symboler: * före namnet betyder att det inte används längre, parentes omkring namnet betyder att det bara varit föreslaget och gatan aldrig blivit utlagd, citattecken runt namnet anger att det bara används i folkmun.

Årtalet anger antingen när namnet fastställts eller när det först nämns i ett protokoll.

Läget anger stadsdel eller annan precisering.

Anledningen till namnet. T.ex. anknytning till person, plats eller en namnkategori utan lokal anknytning.

Gatunamn

***Allmänna vägen:** Gator som tillhörde allmänna vägen: Köpmangatan - St. Torget - V. Järnvägs-gatan från Kopparslagaregatan till Sandsjövägen - Vrigstadvägen till Sandsjövägen som delvis utgör västra sidan av Lundbergsplan.

Alstigen: Hägneområdet 1961. Tillhör namnkategori träd.

Backgatan: Högagärdeområdet 1937. Namnet anspelar på den höga backen upp till vattentornet.

Banérgatan: Centrum 1938. Till minne av Per Johan Banér, född 1834 i Aneboda, och som i början av 1900-talet ägde huset på tomten Gröndal nr 8 vid nuvarande Banérgatan. Banér hette egentligen Hjärtonson men tog sig namnet Banér. Ett originellt snille, skald och sångare. Medaljör för odlings-flit och fruktförädling (fick också en äpplesort, banéräpplet, uppkallad efter sig), innehavare av flera hedersdiplom och kunglig hovleverantör av sina äpplen. Författare och tonsättare till "Oskars-marschen", med vilken han med sin utmärkta basröst sjöng solo för Oskar II på Kronobergs hed. Han avled 1918 och ligger begravd på Aneboda kyrkogård.

(Bangårdsgatan): Öster om och längs gamla Vetlandajärnvägen 1935.

Bergsgatan: Norr om Hovgårdsskolan 1933. Namnet anknyter till terrängen.

Björkhagavägen: Sydväst om Ljungaskolan 2005. Gatan anknyter till huset Björkhaga som ligger längst in på gatan.

Björkstigen: Hägneområdet 1957. Tillhör namnkategori träd.

Björkängsgatan: Från Hovgårdsskolan till Spångenområdet 1946. Namnet anknyter till den i stadsplanen från 1925 benämnda Skogsparken.

"Bloméns hörna": Hörnet Banérgatan/V.Järnvägsgatan där familjen Blomé bodde.

Blåbärsvägen: Hägneområdet 1972. Tillhör namnkategori bär.

"Bolanderska gatan": Mellan Sandgårdsgatan (nuvarande Tegnérgatan) och gamla Skolgatan (nuvarande Odengatan) 1924. Troligen en del av Djurgårdsgatan.

Bondegatan: Nordost om viadukten (väg 127) 1948. *Se Byggets gränd.* Till minne av en av Sveriges äldsta adelssläkter med sannolikt ursprung i Småland. Namnet föreslaget av SHF.

Borrgatan: Södra industriområdet 1972. Tillhör namnkategori hantverk och industri.

Brahegatan: Norr om norra viadukten 1948. Till minne av släkten Brahe, innehavare av grevskapet Visingsborg. Namnet föreslaget av SHF. KF beslutar, efter namnberedningens förslag, att gatan utökas till att också omfatta norra delen av Ö. Järnvägsgatan.

(Brobygatan): Ungefär i Sturegatans sträckning. På 1886 års stadsplan. Namnet anknyter till Broby, som Landsbro hette tidigare.

Bromsarevågen: Tällevadsområdet 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

***Brädgårdsgatan (gamla):** Ungefär där V. Järnvägsgatan går i dag. På 1886 års stadsplan. Namnet anspelar på att platsen längs gatan användes som upplag för bräder.

Brädgårdsgatan (nya): Södra industriområdet 1972. Tillhör namnkategori industri och hantverk.

***Bultgatan:** Södra industriområdet 1972. Tillhör namnkategori industri och hantverk.

***Byggets gränd:** Samma sträckning som Bondegatan 1932. Namnet godkändes inte utan gatan fick 1948 namnet Bondegatan.

(**Bäckaskogsgatan:**) Hägneområdet 1961. Namnet anknyter till torpet Bäckaskog, som troligen var det äldsta torpet under Eksjöhovgård. Gatan kom att heta Rönnbärsvägen.

(**Dackevägen:**) Nordöstra stadsplanområdet 1948. Till minne av Nils Dacke, död 1543, småländsk bonde och ledare för det stora upproret mot Gustav Vasa. Föreslaget av SHF.

Djurgårdsgatan: Från stationen österut till väg 128. På 1886 års stadsplan. Gatan har fått sitt namn efter torpet Djurgården under godset Eksjöhovgård. Torpet har fått sitt namn av att i dess närhet låg den djurgård som hörde till godsets ladugårdar.

Djurgårdsparken: Den allmänna parken väster om Ringgården 1953. Namnet anknyter till Djurgården. *Se Djurgårdsgatan.*

Djurgårdsplan: Planen i anslutning till Djurgårdsparken 1953. Namnet anknyter till Djurgården. *Se Djurgårdsgatan.*

(**Djurgårdsvägen:**) 1924 nämner BN den men avser troligen Djurgårdsgatan.

Diursons väg: Nordost om Ringgården 1953. Till minne av Axel R. Diurson (1861-1943) som genom ett missförstånd uppgivits vara född i Vallsjö socken. Diurson var i verkligheten född i byn Vallsjön utanför Finnerödja i Laxå kommun. Han uppfann bromsregulatorn som avsåg att förbättra effektivitet och säkerhet vid bromsning av järnvägsfordon och grundade det världsomspännande företaget Svenska AB Bromsregulator 1913. Föreslaget av SHF.

"**Domarebacken**": Backen mellan väg 128 och Eksjöhovgård (gamla väg 127). Anknyter till häradshövding Landergren, som bodde i huset vid backens krön.

(**Domaregatan:**) Den ursprungliga delen av Tingsgatan 1935. Anknöt till tingshuset (nuvarande kommunalhuset). *Se Tingsgatan.*

Dressinvågen: Tällevadsområdet 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

- **Ekelidsgatan:** Öster om Hembygdsparken 1933. Anknyter troligen till terrängen och omgivande lövskog.

Eksjöhovgårdsvägen: Från Storgatan till väg 128, 1928. Namnet anknyter till godset Eksjöhovgård (där hovgård betyder huvudgård).

Ekstigen: Hägneområdet 1957. Tillhör namnkategori träd.

Eldarevägen: Tällevadsområdet 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

***Fabriksgatan:** En gata som fanns i nord-sydlig riktning väster om ån norr om Lundbergsplan. På 1886 års stadsplan. Namnet anknyter till de fabriker som anlagts i gatans närhet.

Fagerbergsgatan: Söder om Ringgården 1935. Till minne av Gustaf Adolf Fagerberg, patron på godset Eksjöhovgård mellan åren 1847-1873.

***Fagerbergska torget:** Nuvarande Stora Torget. Till minne av godsägaren på Eksjöhovgård, Gustaf Adolf Fagerberg, som ägde marken när torget anlades. År 1921 köpte municipalsamhället marken. Namnet ändrades senare till Stora Torget.

Filgatan: Västra industriområdet 1964. Anknyter till kvarteret Filen. Tillhör namnkategori industri och hantverk.

(Fogdegatan): I södra stadsplaneområdet 1948. Namnet föreslaget av SHF.

***Folkparksgatan:** Gatan gick till nya Folkets Park och var en del av nuvarande Ö. Esplanaden. 1925.

"**Forssandrabacken/Forssanderska backen**": Backen utgör nedre delen av Vrigstadvägen 1912. Namnet anknyter till familjen Forssander, som bodde vid backens nedre del.

Furustigen: Hägneområdet 1957. Tillhör namnkategori träd. Ersatte det först föreslagna namnet Tallstigen.

Fältstigen: Spångenområdet 1978. Tillhör namnkategori lantbruk.

"**Gamlevägen**": Samma som gamla Vrigstadvägen. Vägen kom in via nuvarande Skolgatan och anslöt till dagens Vrigstadvägen i höjd med Skogsgatan.

***Garagegatan:** Södra industriområdet 1950. Byter namn 1960 till Smedgatan.

***Genomfartsvägen (gamla):** Tidigare beteckning på sträckan Storgatan-V. Järnvägsgatan-Kopparslagaregatan-Vrigstadvägen.

Genomfartsvägen (nya): Namnet avser väg 127 genom Sävsjö.

Godtemplaregatan: Centrum 1926. År 1899 invigdes IOGT:s ordenshus vid den gata som sedermera fick sitt nuvarande namn.

Graningevägen: Centrum 1961. Namnet anknyter till kvarteret Graninge.

Granstigen: Norr om Ringgården 1953. "Gatan mot norr mynnar mot ett granskogsområde och bör få namnet Granstigen, som synes utgöra ett välklingande och lämpligt namn" enligt ett BN protokoll.

Grängsgatan: Väster om Ljungaskolan 1929. Anknyter till gränsen mellan stadsplanerat område och landsbygd.

Gunnes väg: Kistegårdsområdet 1964. Till minne av Gunne, som var broder till stallaren Vrae. Gunne är ett kortnamn till mansnamn med förleden *Gim*, t.ex. Gunnar. Namnet finns på runstenen vid Sävsjö Västergård, där stenens text lyder: "Vrae satte denna sten efter Gunne, sin broder. Han dog i England". Tillhör namnkategori forntid.

(Gyllenkrokgatan): Södra stadsplaneområdet 1948. Till minne av släkten Gyllenkrok på Uppåkra. Gården ägdes från mitten av 1800-talet av häradshövdingen över västra härads domsaga, K.A.J Gyllenkrok och därefter av en son och överjägmästare till slutet av århundradet. Familjen har stor gravvård på Vallsjö gamla kyrkogård. Namnet föreslaget av SHF.

Gyllenstjernagatan: Väster om Hovgårdsskolan 1939. Till minne av Kristina Gyllenstierna (med denna stavning), född 1494 och dotter till riksrådet Nils Gyllenstierna och Sigröd Banér. År 1511 gifte hon sig med den blivande riksföreståndaren Sten Sture d. y. Se *Sturegatan*. Efter makens död 1520 ledde hon försvaret av Stockholms stad och slott mot Kristian II:s trupper.

Gärdestigen: Spången 1978. Tillhör namnkategori lantbruk.

Hallonvägen: Hägneområdet 1972. Tillhör namnkategori bär.

Hammaregatan: Södra industriområdet 1972. Tillhör namnkategori industri och hantverk.

Hantverkaregatan: Västra industriområdet 1964. Anknyter till kvarteret Hantverkaren.

(Hedenstjärnegatan): Väster om väg 128 i nord-sydlig riktning 1935. Till minne av major C. Hedenstierna som var ägare till godset Eksjöhovgård från 1811 och några årtionden framöver.

Hembygdsvägen: Öster om Hembygdsparken 1933. Namnet anknyter till Hembygdsparken.

***Hjärtlandavägen (gamla):** Den ursprungliga vägen till Hjärtlanda. Tidigare benämning på nuvarande Hägnevägen. Namnet anknyter till sockennamnet Hjärtlanda som består av förleden *hiart* "hjort" med efterleden *land* "jordstycke, åker".

Hjärtlandavägen: Försättning på Odengatan söderut. Tillkom i samband med AK-arbete i början av 30-talet då vägen anlades till Hjärtlanda.

Holmes väg: Kistegårdsområdet 1970. Till minne av Holme, som är ett mansnamn på runstenen som står på Skepperstads kyrkogård. Namnet Holme är ett kortnamn till sammansatta namn som t.ex. Holmfast. Namnet finns bara på denna runsten i Småland. Texten lyder: Holme lät göra broen efter Torgöt, sin fader. Runstenen har sannolikt en gång stått vid Terle soldattorp på Skärsjö ägor. Tillhör namnkategori forntid.

Hornsgatan: Strax norr om viadukten (väg 127) 1948. Troligen till minne av Arvid Horn (1664-1742), greve och riksråd. Namnet skulle också kunna vara till minne av Anna Horn ClasDotter med maken Mauritz Sture. Båda var ägare till godset Eksjöhovgård under åren 1567-1592 och har sannolikt skänkt storklockan, som hänger i Vallsjö gamla kyrkas klockstapel, och har inskriptionerna M.S. och A.H.C.D. vilka kan stå för parets initialer. Gatan var planerad på 1925 års stadsplan från järnvägen i väster, där den går idag och längs hela väg 127 upp till Hägnevägen. Namnet föreslaget av SHF.

Hultmansvägen: Hägneområdet 1948. Till minne av predikanten och sångaren Johannes Alfred Hultman (1861-1942). Han föddes i Ärnäs men 1866 flyttade familjen till Terlekvam. Utvandrade med föräldrarna till USA redan 1869 men återkom ofta till Sverige. Han blev känd som "Solskenskångaren" och skrev musik till närmare 500 sånger och gjorde ca 180 grammofoninspelningar. Namnet föreslaget av SHF.

"Hundparken": Sydväst om Vallsjöskolan. Har man begravt hundar här?

(Håkan Jarls väg): Södra stadsplaneområdet 1948. Till minne av den norske jarlen Håkon Eriksson som var styresman över Norge under Knut den stores tid. Håkons namn finns på runstenen i Komstad med texten: "Tova reste denna sten efter Vræ, sin fader, Håkon jarls stallare" (se Vræes väg). Namnet föreslaget av SHF.

(Hägnegatan): Söder om och parallellt med nuvarande Storgatan. På 1886 års stadsplan.

Hägnevägen: Söder om Hovgårdsskolan till gården Hägnen. Namnet har sitt ursprung i förleden *hägn*, stängsel, inhägnad äga. Tidigare benämnd Hjärtlandavägen då den var enda vägen till Hjärtlanda.

***Häradsvägen:** I 1803 års vägledning går den mellan Torkebro (Torkelsbro) i västra härad och Broby (nuvarande Landsbro) i östra härad.

Härdvägen: Stäckgata från Torslundsgatan 1981. Anknyter till kvarteret Städet.

Hästskostigen: Spångenområdet 1975. Tillhör namnkategori lantbruk.

Högaholmsgatan: Söder om Hembygdsparken 1931. Anknyter till torpet Högaholmen.

Högliden: Högagärdeområdet 1944. Namnet anknyter till terrängen.

Jacobsgatan: Parallellt och söder om Storgatan 1928. Med all sannolikhet till minne av Jacob Hammargren (1842-1915) järnhandlare och ägare till ett 70-tal tomter i den s.k. Gustafsborgdelen av samhället.

"Jerusalem": Ett kvartersnamn på 1886 års stadsplan med okänt ursprung och som blivit ett begrepp.

***Järnvägsgatan:** Gick längs hela östra delen av stambanan och längs Vetlandajärnvägen. På 1886 års stadsplan. En del av dagens Ö. Järnvägsgatan var Järnvägsgatan.

***Järnvägsparken:** Från gamla stationsbyggnaden till gamla järnvägsövergången längs Järnvägsgatan. På 1868 års bangårdsplan. Parken försvann 1910.

***Järnvägstorget:** Platsen framför järnvägsstationen. Namnet ersatt med Stationsgården.

Klöverstigen: Spångenområdet 1973. Tillhör namnkategori lantbruk.

Kopparslagaregatan: Centrum 1929. (Enligt 1882 års stadsplan benämnd Vrigstadvägen) Till minne av kopparslagare Anders Johan Karlsson, som hade sin verkstad i gårdshuset på Kopparslagaregatan 2.

"Kreaturstorget": BN 1895 nämner platsen och avser troligen Oxtorget.

Kristinagatan: Väster om Hovgårdsskolan 1928. Till minne av Kristina Gyllenstierna. (se Gyllenstiernagatan). Traditionen säger att Kristina Gyllenstierna har skänkt lillklockan i Vallsjö gamla kyrka.

Kullvägen: Spångenområdet 1982. Anknyter till grosshandlare Ringius fabriksområde i gatans närhet, som var en avstyckning med namnet Kullen, från hemmanet Spången.

"Kvickalia": Backen från Ljungagatans västra del ner mot Sävsjöbyn. Efter Isak Isaksson Qvick, som med hustru och barn från 1876 bodde i backstugan Grönelid.

***Kyrkogatan**: Norra delen av nuvarande Ö. Esplanaden. På 1886 års stadsplan. Anknyter till den planerade kyrkan.

***Kyrkoplan**: Avsatt mark för kyrka på 1886 års stadsplan ungefär i norra delen av nuvarande Parken Kronan.

Köpmangatan: Centrum 1928. Här uppstod tidigt en affärsgata som "med största sannolikhet är en rest av landsvägen mellan Vetlanda och Vrigstad".

"Landsvägen": troligen beteckning för Allmänna vägen.

(Lerhålsvägen): Södra stadsplanen 1948. Anknyter till de lerhål som fanns i området där nu Vallsjögatan går.

***Lilla Torget**: Väster om åbron. Torgbegreppet finns inte utmärkt på 1886 års stadsplan. BN nämner det 1913. Till skillnad från Stora Torget. *Se Lundbergs plan.*

Lillgatan: Väster om Hovgårdsskolan 1940. Namnet förslags av Ingenjör Bertil Thorstensson. Namnet anknyter till gatans ringa längd.

(Lina Sandells väg): Södra stadsplaneområdet 1948. Till minne av Carolina (Lina) Sandell-Berg (1832-1903) som föddes i ett prästhem i Fröderyd. Hon är känd för sina sånger och psalmer. T.ex. "Blott en dag" och "Tryggare kan ingen vara". Namnet förslaget av SHF.

Lingonvägen: Hägneområdet 1972. Tillhör namnkategori bär.

Linnégatan: Norr om Parken Kronan 1938. Till minne av Carl von Linné (1707-1778) född i ett prästhem i Råshult i Kronobergs län. Naturforskare och världskänd bl.a. för sina insatser inom den systematiska botaniken.

Ljungagatan: Västerut från Kulturhuset 1970. En del av gatan hette tidigare V. Torggatan. Anknyter till sockennamnet vars förled *ljung* betyder "ljunghed". Namnet föreslaget av SHF.

Ljungsbergsvägen: Spångenområdet 1982. Anknyter till ett tidigare hus med namnet Ljungsberg i gatans närhet.

Lokvägen: Tällevadsområdet 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

Lundbergsplan: Väster om åbron 1925. Tidigare benämnt Lilla Torget. Till minne av grosshandlare Sven Gustaf Lundberg, som bodde här och drev "ett av de största affärsföretagen i Småland".

"Mejenqvists fägata": Nuvarande Ställmakaregatan. Tidigare "Peterssons fägata". Fick före Oxtorget tid tjänstgöra som marknadsplats för kreatur vid de s.k. månadsmötena.

Mejensjögatan: Från Kulturhuset och till väg 127, 1932. Namnet anknyter till den gamla vägen mellan Sävsjö och byn Mejensjö, där ordet *meginsio* kommer av fornsvenskans *mæghin* som betyder kraft, styrka.

Mejerivägen: Nordost om viadukten (väg 127) 1981. Anknyter till det mejeri som tidigare låg söder om gatan.

Mejselgatan: Västra industriområdet 1964. Anknyter till kvarteret Mejseln. Tillhör namnkategori industri och hantverk.

(Missionsgatan): Planerad som en parallellgata mellan dåvarande Fabriksgatan (se denna gata) och nuvarande Skogsgatan. På 1886 års stadsplan. Anknyter till missionshuset, som uppförts här.

Mossgatan: Högagardeområdet 1952. Gatan har troligen fått sitt namn av mossmarken nedom Högagårde.

***Muraregatan:** Nordöstra stadsplaneområdet 1948. Till minne av murare August Holmberg som bl.a. var med och byggde elverket. Gatan försvann i samband med att viaduktens östra uppfart anlades. Namnet förslaget av SHF.

Myrstigen: Hägneområdet 1978. Tillhör namnkategori lantbruk.

(Norra Esplanaden): Gata från väster till öster, parallellt och norr om Vrigstadvägen och Djurgårdsgatan. På 1886 års stadsplan.

(Norrgatan): I närheten av nuvarande Terrassgatan. På 1886 års stadsplan. Namnet anknyter till gatans placering i stadsplanen norra del.

(Nygatan, gamla): I norra stadsplaneområdet väster om järnvägen. På 1886 års stadsplan.

Nygatan: Från Parken Kronan i östlig riktning mot Hovgårdsskolan 1929.

Nyhemsvägen: Södra industriområdet 1952. Namnet anknyter till bostadsområdet Nyhem.

Odengatan: Öster om järnvägen från viadukten (väg 127) mot Spångenområdet 1928. (Gatan hette tidigare Skolgatan). Efter guden Oden, den främste bland asarna, i den fornnordiska mytologin.

Odenplan: Öster om viadukten 1950. Anknyter till namnet Oden i Odengatan.

Odlarstigen: Spångenområdet 1975. Tillhör namnkategori lantbruk.

(Olsgatan): Ungefär från viadukten och österut längs gamla Vetlandajärnvägen 1935.

(Oxenstiernagatan): Nordöstra stadsplaneområdet 1948. Till minne av Axel Oxenstierna (1583-1654), greve och rikskansler. Namnet föreslaget av SHF.

"Oxabacken": *Se Oxtorget.*

***Oxtorget:** Området närmast järnvägen mellan Jacobsgatan och Torslundsgatan. På 1886 års stadsplan. Godsägare Nils Petter Larsson, ägare till Eksjöhovgård, skänkte 1883 detta område, som blev samhällets nya marknadsplats för kreatur.

Parallellgatan: Parallellt och söder om väg 127, 1949. Namnet anger dess sträckning i förhållande till den planerade genomfartsvägen.

Parken Kronan: I Storgatan slut. Namnet efter kvarteret Kronan.

(Parkplan): Söder om Hembygdsparken. Troligen den s.k. Hundparken eller Transformatorparken 1928.

(Per Hörbergs gata): I södra stadsplaneområdet 1948. Till minne av häradsmålaren som kom att bli "en av de mest egenartade konstnärerna i den svenska konsthistorien". Han levde mellan åren 1746-1816 och bodde i N. Ljunga socken under åren 1772-1788. Målningar av Hörberg finns t.ex. på Nationalmuseum, Göteborgs konstmuseum och i ett stort antal kyrkor bl.a. i N. Ljunga kyrka. Namnet föreslaget av SHF.

"Peterssons fägata": (senare Mejenqvists fägata) nuvarande Ställmakaregatan. Fick före Oxtorgets tid tjänstgöra som marknadsplats vid de s.k. månadmötena.

Pionvägen: Högaholmsområdet 1983. Gatan har fått sitt namn av att där låg en handelsträdgård med växthus.

"Politiska knuten": Hörnet Västra järnvägsgatan/Storgatan. En plats "där stort och smått avhandlades" enligt Hacko Högberg.

Pumparevägen: Tällevadsområdet 1984. Tillhör namnkategori järnväg.

Referenser

Bergs krönika 1950

De obesuttna. Torpare och backstugusittare i Vallsjö socken. Sävsjö 1965

Agertz Jan och Varenius Linnéa. *Om Runstenar i Jönköpings län. Runstenen som sevårdhet.* Småländska kulturbilder 2002

Agertz Jan, *Om ortnamn i Jönköpings län.* Småländska kulturbilder, Värnamo 2008

Baum Greta, *Göteborgs gatunamn 1621 t.o.m. 2000.* Kungälv 2001

Besökskartan 2009 Sävsjö. Sävsjö kommun 2009

Bodman Gösta, *Chalmers Tekniska Institut: Matrikel 1829-1929*, Göteborg 1929

Cederholm C. Andersson B. Härenstam F. *SAB Bromsregulator*, Malmö 1966

Högberg "Hacko" Gustaf, *Hackos Sävsjö*, Sävsjö 1988

Födelse- och dopböcker, Finnerödja C5 1849-1870

Nilsson Elna. *Sävsjö - ett samhälles liv och utveckling vid stambanan*, Sävsjö 1997
Nordisk Familjebok, 2:a uppl., "Uggleupplagan", 1904-1926

Protokoll från styrelser och nämnder i Sävsjö mellan åren 1882-2008

Schultz Per. *En hembygdsbok*, Sävsjö 1958

Stadsplan 1886: "Karta över beslutadt tomtområde vid Säfsjö järnvägsstation uti Jönköpings län",
uppmätt 1882 av Oscar Ståhlgren och kompletterad 1885 av J.A.M. Lindeblad

Stadsplan 1925: "Förslag till stadsplan och stadsplanebestämmelser för Sävsjö
municipalsamhälle", uppgjort 1919 av Albert Lilienberg

Varenius, L., Gustavson, H. & Agertz, J., Guide till besöksvärda runstenar i Jönköpings län med
kartöversikt och register. *Om runstenar i Jönköpingslän*. Småländska kulturbilder 71. Värnamo
2002

Ett särskilt tack till Anders Hanzén, Alf Johansson, Gunilla Karlsson, Elna Nilsson och Johnny
Thorstensson som varit oss behjälpliga på olika sätt.

Tankar runt Sävsjös gator och dess namn

av Inger Högberg

En Sävsjöbo med ambition att bli ihågkommen med en gata uppkallad efter sig, har det inte lätt. Däremot har en Komstad-ättling lyckats få sitt namn på en hel stadsdel i New York.

Någon Kungsgata, Drottninggata eller Prästgata, som i de flesta andra städer, finns inte här i Sävsjö.

Stora Torget finns men kyrkan ligger inte mitt i byn. En Kyrkogata fanns inritad på kartan för mer än hundra år sedan. Man får tänka sig vår granitkyrka, med Tingshuset strax bredvid, resa sig i parken där Storgatan slutar. Ty på nämnda karta finns här även en Rådhusplan och ett Rådhusorg. En mäktig syn. Så mäktig att Storgatan borde uppgraderats till boulevard eller åtminstone esplanad. Och se! Storgatan hette Södra Esplanaden fram till någon gång

sent 20-tal. Tio år senare blev den belagd med smågatsten. Så nog klapprade det förnämt av järnskodda hovar när hästskjutsar från Torset drog ner mot St. Torget.

St. Torget står det, en liten oansenlig skylt på gamla Skånska bankens fasad. Kanske en av få gatunamnsskyltar i bruk sedan 30-talet. Gatunamn är ju till som hjälp för att beskriva läget. Men, det är det här med öster, väster, norr och söder. Vi, som inte tänker i väderstreck utan nöjer oss med vänster och höger, har problem. Vad sägs om platsangivelsen "På Östra Parkgatans västra sida i dess norra del". Den letande får snurra som en kompassnål för att hitta rätt. För att inte tala om tillägget "nya" och "gamla", det ställer till. Redan de gamle i Rom anlade sin Nygata(Nova via) så det är helt ok. Men

beteckningen Nya Nygatan känns som färskvara trots att den nämns i protokoll från 1929.

Syftet med ett specifikt gatunamn kan variera. Parallellgatan tex måste komma till som en naturlig rättstavningsövning för generationers Sävsjöbarn.

Garagegatan, ett namn utan klös, ändrades till Smedgatan som har betydligt mer kött och blod.

Lillgatan är inte ortens kortaste gata, nej, kortast är Härdgatan, så kort att den knappt räcker till för namnet på kartan.

Östra Esplanaden, den absolut längsta, är så lång att man kan bo på nr 90 och den korsas av nästan alla gator på Vallsjösidan.

Väg 127, en logisk följd av att

det finns 126 gator i gatu-
registret?

Skall fler gator utläggas är Om-
lastaregatan eller Skomakare-
gatan kanske tänkbara namn.
Hedra den som hedras bör.
Snusmakaregatan lämnar vi till
framtida nostalgiker.

En gata kan också försvinna .
Murargatan gick detta dystra
öde till mötes för att lämna plats
åt viadukten. Ett elände för en
GPS -beroende.

Vi har ju också de inofficiella
lägesbeskrivningarna:
"Bortanför Svenne och Lottas,
framför Domus, vid Hiet, i
Jerusalem eller Gubbabo,
Kärleksberget eller där borst-
fabriken låg. Listan kan bli hur
lång som helst, men ändras över
tid. Alla vet var, men det står
inte på kartan.

Namngivning av gator kan gå
lite olika vägar. Ett bra namn
och om det slutar på gata eller
väg måste bero på hur det
smakar i munnen och mag-
känslan är nog också inblandad.
Detta vet Johnny Thorstensson.

Blundar och försöker mana fram
en gatubild från dagens Sävsjö.
Fram träder klockan på Stads-
hotellet som aldrig går rätt,
järnvägen den hatade och
älskade, undergången som ersatt
bommarna och ett överdåd av
vackra blommor och buskar.
Att järnvägen är Sävsjös
rygggrad syns tydligt och är
orsaken till att uppdelningen i
Vallsjö- resp. Ljungasidan, är så
cementerad. Men att man
ändrade Storgatans dragning så
att den inte störde "södra
växeln", säger väl än mer om
vilken maktfaktor järnvägen är.

Trädgårdsstaden, när såg den
dagens ljus? Är länsträdgårds-
mästare Sällström, som bodde
och verkade här runt förra
sekelskiftet, inblandad? Klart är
att 1943 beslöt Byggnads-
nämnden att potatislandet i
kvarteret Kronan (idag Parken
Kronan) skulle bli gräs-
plantering med buskar och
prydnadsträd.

Sällström fick i alla fall sitt
namn på en gata kanske mest
som skapare av kyrkogården vid
Vallsjö kyrka.

OBS! Vi får inte glömma att en
kvinna har hedrats med att få
sitt namn förevigat på besöks-
kartan. Vi har ju Socker Klaras
park, en skuggig lite hemlig
lekplats intill Köpmangatan.

Fakta

Gata: Öppning eller gatt. En väg som går mellan inhägnader. Väg i stadsmiljö

Väg: Används oftast om landsbygd.

Gränd: Gata avgränsad av mur eller hus.

Stig: Smal gångväg, anlagd eller naturlig.

Lid: Backe eller bergslutning.

Smytt: Samma som smyg, trång och mörk gränd.

Esplanad: Bred trädplanterad gata med representativa byggnader.

Boulevard: Kontinental benämning på en esplanad.

Aveny: Betydande, väg eller gata ofta trädplanterad.

Minnen från ett café och en bakgård

av Gun Nilsson (med stöd av mina syskon Ulf och Inga-Britt)

Författaren ca 2 år

En stor del av året bor jag utanför Sävsjö och när jag åker in till Sävsjö så blir det gärna ett besök på Melins för kaffe och en hjortronbakelse. Jag gillar verkligen att gå på café och döm om min förvåning när jag en sommardag 2009 upptäckte att Stures hade slagit igen och Melins hade semesterstängt. Inte ett enda fik i Sävsjö där det har funnits café och bageri i nästan varje gathörn. Som bagarbarn och uppvuxen på Centralcaféet beklagade jag mig för Harald Pettersson och när vi hade pratat om alla gamla caféer lovade jag att berätta mina minnen från Centralcaféet.

När jag läser årsskrifterna från hembygdföreningen slås jag av

hur mycket som redan har hunnit passera i det unga samhället Sävsjö och att mina egna minnen redan är en del av dess historia.

De caféer jag minns är *Melins*, *Stures*, *Franzéns* (hörnet där Asklunds blommor ligger nu), *Wennbergs* (Storgatan), *Petrus Svenssons* (på Eksjöhovgårdsvägen), *Centralcaféet* och *Hembageriet* uppe vid realskolan där vi elever köpte pariserbullar på rasterna.

Minnesgoda personer kommer säkert ihåg fler caféer och bageri som var nerlagda redan när jag var barn på 40-50 talet t.ex. Wassens och ett som låg i Berglunds hus på Storgatan.

Att växa upp på ett café mitt inne i Sävsjö var lite speciellt. Det var mycket som hände i området i och kring caféet som låg i hörnet av Storgatan och Östra Järnvägsgatan där Posten nu ligger.

Jag börjar med en beskrivning av husen som låg runt gården. På norra sidan låg en rejäl huslänga som inrymde allt från bageri till utedass.

På gaveln närmast Järnvägsgatan låg Källströms fotoateljé med sina skyltfönster. Därinne doftade det av framkallningsvätskor. Väg i vägg med fotoaffären låg bageriet. Längst bort i längan var det tre-fyra dass på rad i början av en

lång mörk gång. Innanför dassen i gången var det sop-tunnor och längst in fanns en pissoar som luktade veder-värdigt så dit in gick jag aldrig.

Hopbyggt med längan mot forna mejeriet fanns några garage där bl.a. kontor Axel Franzén, som bodde i bankhuset, hade sin bil.

I utrymmena efter bageriet låg ett förråd där Gustav Bengtsson förvarade sina silltunnor, dessa luktade också illa, sedan hade vi en vedbod och det riktigt stora utrymmet (magasinet) i längan disponerade lantmännens centralförening som en tid drevs av Abdon Pettersson som också var en känd auktionsförrättare. Magasinets lokaler övertogs senare av Fanerimporten.

Magasinet hade tre våningar och mellan våningarna kunde man hissa upp säckar i kedjor genom luckor precis som man kan se i Komstad kvarn. När

säckarna skulle ner igen fick de åka rutschkana.

Mellan första och andra våningen åkte vi barn kanan. I den mellan andra och tredje våningen åkte man bara en gång för där fanns det stickor. På andra våningen fanns en väg med lösa vikter där lantmännen sålde fröer i lös vikt i olika stora bruna påsar. Där lekte vi och fyllde påsar och vägde och lekte affär. Undrar ibland om vi tömde tillbaka fröerna i rätt säckar igen?

I kortänden på gården närmast mejeriet fanns ett plank där det stod dragkärror och gummihjulsvagnar som ingick i lantmännens sortiment. Mot Storgatan låg sparbankshuset med sitt portvalv längst upp mot mejeriet. Valvet byggdes igen och Inga Källström flyttade sin fotobutik dit. Bankhuset finns fortfarande kvar men banken har byggt sig ett nytt hus i

hörnet mot Östra Järnvägsgatan. Många realskoleelever som kom med tågen från Stockaryd och Bodafors har genat över gården på väg mot realskolan (nuvarande Hofgårdsskolan) innan valvet byggdes igen och tågen ersattes med bussar. Där banken nu ligger låg ett tvåvåningshus som inrymde en speceriaffär Bengtssons, en frisersalong "Axel barberaren" senare "Solsken" och vårt café. På övervåningen låg Sandins pensionat. Där bodde Artur, Stina och sonen Per plus en boxer som hette Sessan som jag var livrädd för. Efter att Sessan blivit påkörd skaffade de en tax som med tiden blev lika bred som lång. Mitt på gården hade min pappa sitt stora vedförråd. Vedstapeln utgjorde en "rondell" som rundades av alla hästskjutsar som besökte lantmännen i magasinet.

Gustav Lindoff på Grand café 1922

Min pappa Gustav Lindoff kom till Sävsjö 1922 och var då anställd på Grand café (sedermera Wennbergs) och mamma Ester Lindoff var anställd på ett café som ägdes av systrarna Mejenkvist. Kan det ha varit Melins?

Mina föräldrar tog över Centralcaféet 1927 efter två fröknar Sjöberg ?och jag har sparat en tegelsten från muren till bakugnen där pappa har ristat in G. Lindoff 1927. Den är perfekt till att pressa rullsyltan med till jul.

Allt bröd han bakade var stenugnsbakat så dagens reklam imponerar inte på mig.

Bagare har alltid stigit upp tidigt och det gjorde pappa också. Han steg upp mellan kl 4 och 5. Det första han gjorde var att elda i ugnen. På kvällen hade han laddat ugnen med ved som bestod av de meterlånga "svallarna" från gården. När det var riktigt mycket att göra hände det att han eldade ugnen en gång till under dagen. Glöderna rakade han ner i en lucka i framkanten på ugnen

och torkade ur den med en trasa som satt på en lång stång och efter det var ugnen klar att använda. Limporna bakade han på ärilen ända tills det blev klagomål på att brödet var sotigt i botten. Han övergick då till att baka även limporna på plåtar. Det fick plats nio plåtar i ugnen så den var rejält stor.

Det är svårt att förstå hur det fungerar att baka när det inte

finns någon termometer. Det gäller att baka i rätt ordning. Först gräddade han vetebröd och småfrallor och efterhand limpor och småbröd i takt med att ugnen svalnade av fram emot kl 13-14.

Om ugnen inte hade varit eldad under några dagar så var pappa tvungen att elda en gång extra för att ugnen skulle bli jämnvarm.

Ester inne på caféet, troligen från när det nyss öppnat

De hade öppet mellan kl 8.00 till kl 22.00 så det var långa arbetsdagar för både mamma och pappa. På marknadsdagarna den första fredagen i månaden öppnade de kl 6.00. Det var bara stängt juldagen och långfredagen. De hade en eller två flickor anställda men från mitten av 50-talet hade de ingen anställd och då började de också ha stängt på söndagar och helgdagar, stängde tidigare på kvällarna tog sig lite semester.

Ester, Gustav och Axel "barberaren"

Det fanns inte centralvärme i cafélokalerna och kaféköket. Där skulle också eldas på morgonen och den första pannan med kaffe skulle kokas så pappa hade en hel del att styra med under tiden ugnen blev varm och de första degarna jäste. Jag lärde mig tidigt att dricka kaffe på morgonen till frukostmackan.

Alla stora degar gjordes för hand i det 200 liter stora degträget fram till 1946 då han köpte en degmaskin, vilket måste ha underlättat arbetet

avsevärt. Vid 11-tiden på dagen levererades kaffe med bröd till ett antal arbets- platser och butiker. Det var före de

elektriska kaffebryggarna och tv-kannornas tid. Jag minns hur mamma lindade kaffekannorna i tidnings- papper för att kaffet skulle hållas sig varmt under

transporten. På cykeln kunde man ha tre kaffekorgar med sig men ofta var det biltransport som gällde. På eftermiddagen hade vi barn i uppgift att hämta hem korgarna igen. Under kriget användes kaffe- surrogat.

Hösten 1941 sökte en polsk kaffebåt nödhamn i Kalmar och min farbror Artur, som bodde där, lyckades komma över ett par säckar orostat kaffe. Pappa lånade ihop några resväskor, satte sig på tåget till Kalmar och hämtade hem kaffet. Mina äldre

syskon minns hur de sedan fick följa med på tåget till Nässjö och rosta kaffet och dofterna ur väskan när de åkte hem gick inte att dölja. En del kaffe rostade de själva i köksspisin.

Tiderna förändrades och efter hand började det säljas bröd i speceriaffärer och livsmedelsbutiker. Först ut var mejeri-affären som började sälja hållkakor till mina föräldrars stora förtret. Med frysarnas intåg ändrades behoven. Jag minns

hur kunder som bodde lite avlägset kom in och köpte en massa limpor och kakor åt gången för att lagra i frysen.

Numera gräddar man bröd t.o.m. på bensinmackarna .

Centralcaféet lades ner i samband med att pappa hastigt dog 1962 och någon efterföljare i de omoderna lokalerna var inte på tal.

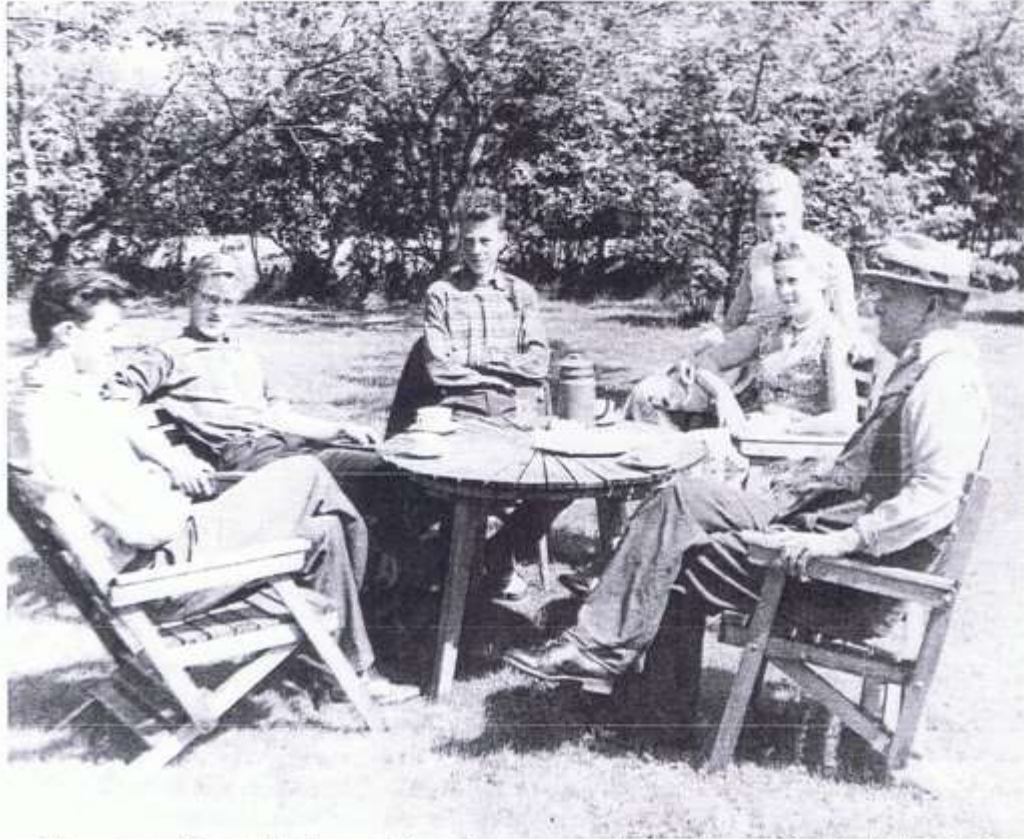
Gustav 50-tal

Äldre bild på Gustav

Bertil Thorstenson - en gatuprofil i Sävsjö

Av Bertil Zettergren

Från vänster Kenneth Eriksson, Johnny Thorstenson, Ake Gustavsson, Birgitta Hultin (född Andersson), Stina Johansson (född Högberg) och Bertil Thorstenson. Bilden är tagen av Alf Johansson

Den 20 december 1892 föddes Bertil Thorstenson i Rättvik i Dalarna. Fadern, Hjalmar Thorstenson, var civilingenjör och hade gått

ut från Chalmers Tekniska Institut i Göteborg 1874 på mekanist- och byggnadslinjen. Modern hette Gunlög Hallin. Bertil Thorstenson gick i

pappans fotspår vad gäller utbildning och tog sin civilingenjörsexamen 1918 vid Chalmers på väg- och vattenbyggnadslinjen.

Redan 1914 hittar vi hans namn i en liten tidskrift, "Från Homeopatiens värld" eller som den hette från början "Från homö-patiens värld". Här publicerade han sig genom att ingå i redaktionen och vara ansvarig utgivare. Han skrev under signaturen B. Th-n och det framgår att han själv var "gammal homeopatisk patient". Detta kan säkert förklaras med att han led av iktyos eller fiskfjällssjuka och därför sökt sig till homeopatin.

Många av artiklarna speglar hans egen uppfattning. Till exempel hittar man flera artiklar om vikten av att tugga maten ordentligt. "Besvärliga störningar i magen försvinna och friska personer skola finna att de fått större uthållighet och tåla fysiska ansträngningar lättare än förut". Detta får honom att också framhålla nödvändigheten av en halvtimmes frukostrast och tre kvarts middagsrast. Det noggranna tuggandet av all mat anammades av bl.a. Stockholms stads sparsamhetskommitté som exempel på hur man på så sätt kunde dryga ut en ransonerad kost under första världskriget.

Ett annat exempel var hans artikel under rubriken "Ett bad i veckan åt varje svensk". Detta skulle kunna möjliggöras genom att låta s.k. badtåg, inrättade med den utrustning som krävdes för att människor skulle kunna rengöra sig ordentligt, stanna vid de mindre stations-samhällena.

Han var motståndare till vaccinering och skriver i en artikel att "Mota vi inte Olle i grind--- så har vi en vacker dag ymptvång för både tyfus, influensa och andra epidemiska sjukdomar".

Uppdraget som ansvarig utgivare hade han till 1918 då tidskriften lades ner. I matrikeln från Chalmers framgår att Bertil Thorstenson redan året efter sin examen anställdes som tillförordnad stadsingenjör i Nässjö och därefter som förrättningsman (biträde vid lantmäteriförrättning) för stadens registerkarta. Samma år framgår av protokoll att han sökte som förrättningsman i Sävsjö. Detta uppdrag fick han emellertid inte.

Från 1920 innehade han en egen verksamhet inom stads-mättningsbranschen under firma-

namnet Hj. Thorstenson & Son med hemvist i Nässjö. Han förordnades också dels för tomtmätningar och avstyckningar under olika perioder i Nässjö, Värnamo, Gislaved, Vaggeryd, Sävsjö, Alvesta, Alingsås och Mariefred, dels för upprättande av registerkartor i Nässjö, Värnamo, Vänersborg, Mariefred, Oskarström och Oxelösund och dels som registerförare i Nässjö, Mariefred och Värnamo. År 1926 flyttades firman till Göteborg.

I samarbete med Kommunala Kartbyrån, Stockholm, på uppdrag av Svenska Turistföreningen, utförde han 1922 stereofotogrammetriska uppmätningar (tredimensionella bilder som ligger till grund för framställning av t.ex. topografiska kartor) i Kebnekaise-

massivet och Kirunavaara och under egen regi samma typ av uppmätningar över Kårsajökeln, Abisko, 1926. Samma år bedrev han också kontrollmätningar av Kebnekaisetopparnas inbördes höjdförhållanden. Dessutom publicerade han ett flertal artiklar rörande stereofotogrammetri och flygkartering.

År 1934 antogs han som mättningsman (befattningshavare i stad eller stadsliknande samhälle som har att utföra jorddelningar, tomtmätningar, tomtindelningar o.d.) i Sävsjö men redan 1932 är han ansvarig för en stadsplan över området kring V. Parkgatan. Han var under många år anlitad som mättningsman i Alvesta, Skillingaryd, Vaggeryd, Bodafors och Valdermarsvik. Till sin hjälp hade "ingenjör'n" flera unga medarbetare, både flickor

och pojkar, som lärdes upp i kartritning och mätteknik av sin uppskattade chef.

Thorstenson kom att betyda mycket för Sävsjös framväxt. Under sin tid som mättningsman i Sävsjö hann han med åtskilliga uppdrag. Bland annat upprättade han här 20 stadsplaner mellan åren 1932 och 1965.

Han hade också många fritidsintressen. Man hittar till exempel hans namn i Patent- och Registreringsverkets register som uppfinnare av diverse anordningar i samband med gengasdrift för bilar. De första patenten har beviljats i slutfasen av andra världskriget. Så här ser patentregistreringarna ut med de något kryptiska rubrikerna:

PATENT N:o 111 874 SVERIGE KLASS 46: c4: 15

BEVILJAT DEN 20 JULI 1944

B. THORSTENSON, SÄVSJÖ.

Anordning för förvärmning av med kylvätskemantel försedda förbränningsmotorer medelst ett cirkulerande, värmebärande medium

PATENT N:o 114990 SVERIGE KLASS 46: c1: 2

BEVILJAT DEN 19 JULI 1945

Anordning vid med luftkyld vevhusbojten försedda förbränningsmotorer

PATENT N:o 117426 SVERIGE KLASS 46: c4: 15

BEVILJAT DEN 15 AUGUSTI 1946

Anordning vid förbränningsmotorer för med gasgenerator försedda automobiler.

PATENT N:o 128676 SVERIGE KLASS 46 c4:15

BEVILJAT DEN 20 APRIL 1950

Anordning vid för gengasdrift avsedda förbränningsmotorer.

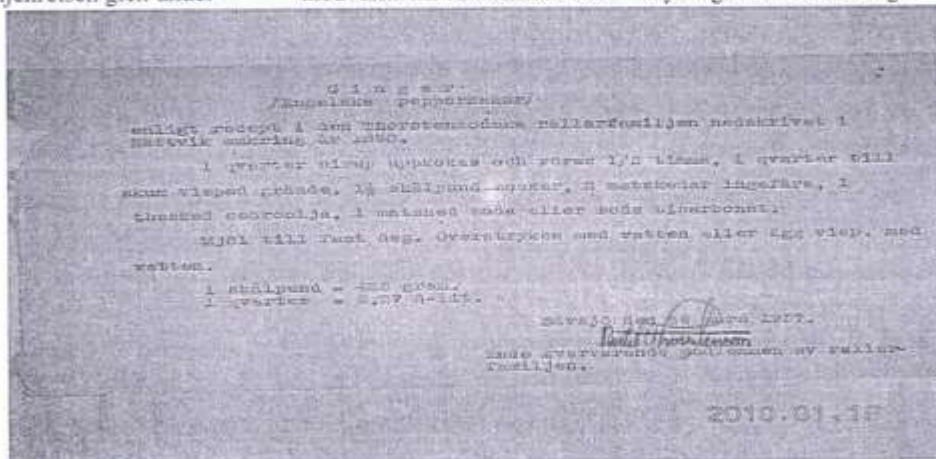
Uppifrån Åke Gustavsson, Stina Högberg (född Johansson), Johnny Thorstenson, Ragnar Lind, Birgitta Hultin (född Andersson). Bilden är tagen av Alf Johansson

Många av oss sävsjöbor minns honom från hans bostad på Odengatan 34. Huset, som en gång byggdes av Carl August Berglund (Karl-Gustav Berglunds farfar) och som hade det karaktäristiska gröna tornet. Där fanns företaget inrymt på nedre botten och själv bodde han en trappa upp. En yngre släkting, som bor i Göteborg, berättar om spännande skollov i Sävsjö hos mammans farbror, som i familjekretsen gick under

namnet Rallaren. Under studietiden hade han praktiserat vid olika järnvägsbyggen där pappan var arbetschef.

Det berättas många historier om ingenjör'n och hans olika intressen och att de anställda i firman fick vara honom behjälplig inom flera områden förutom att utföra mätningar och rita kartor. Bland annat att tillverka vin i källaren, medverka till en välskött träd-

gård och att till varje jul baka pepparkakor med en alldeles speciell och stark kryddning. Receptet har Elna Nilsson en gång fått och här kan vi nu presentera det för allmän probbakning. Vi minns också hans svartlurviga hund vars skall genljöd över stadens centrala delar ackompanjerade av husses ideliga "tyst Tusse". Bertil Thorstenson dog 1971 och ligger begravd på Östra kyrkogården i Göteborg.

XPLOCK FRÅN TIDNINGSAARKIVET

av Maj-Sofie Andersson och Claes Göran Andersson

Vad hände i vårt lilla Sävsjö för 60 år sedan? Vi har gått vidare i vår forskning i tidningsarkivet och har kommit till 1950.

Tidningarnas förstasidor dominerades av Koreakriget och i slutet av året av kung Gustav V:s bortgång.

Vad hände i vårt lilla Sävsjö för 60 år sedan?

Vi börjar:

Måndagen 2 januari

Glömt stearinljus orsakade eldsvåda

Ett glömt stearinljus vållade på nyårsdagens morgon en mindre eldsvåda hos hemmansägare Gustav Andersson, Öen, Sävsjö. Elden upptäcktes av gårdsfolket och med hjälp av tillskyndande personer sökte man först släcka densamma med en kustosspruta. Då detta ej lyckades bommade man till dörrarna för att i möjligaste mån hindra eldens spridning och larmade så brandkåren i Sävsjö. Denna gjorde som vanligt en snabb utryckning och efter 11 minuter var brandmännen trots delvis dåliga vägar på brandplatsen och gjorde sig efter 20 minuter till herre över elden.

Måndagen 9 januari

Sävsjö ökade

under 1949 sin befolkning med 106 personer och har nu när detta halvsekel ingår 4.284 invånare. Gör man med anledning härav en liten tillbaka-blick på befolkningsutvecklingen, finner man att tillväxten fortgått i allt mer ökat tempo. Under de senaste tjugo åren har tillväxten varit ca 1000 personer. Sålunda i medeltal 50 om året. Under 1949 föddes 75 barn.

Onsdagen 18 januari

Kiosktillstånd i Sävsjö.

Oscar Emil Valentin Hultqvist, Sävsjö, har fått länsstyrelsens tillstånd att tills vidare hålla en kiosk, belägen vid Sturegatan i Sävsjö öppen dagligen från kl. 8 till kl. 22, dock ej under tid då högmässogudstjänst hålles, för försäljning av konfektyrer, alkoholfria drycker, frukt, tryckta skrifter, tobaksvaror m.m.

Tisdagen 17 januari

Sparbankens insättarebehållning överskred igår tionde miljonen.

Måndagen den 16 januari 1950 blev på sitt sätt en märkesdag för Sävsjö sparbank. På förmiddagen igår klev nämligen en liten pigg 4-års parvel in i bankens lokaler vid Storgatan hållande en sparbössa i ena handen och sin mamma i andra och talade om för farbror kamrern, att nu skulle det sättas in pengar. Gossen var Magnus Rydén, son till byggmästare Gustav Rydén och han hade valt precis rätt dag och ögonblick. Just han blev den insättare, som kom bankens insättarebehållning att överstiga tiomiljoners-strecket. På måndagsmorgonen fick han mottaga sin gratifikation. Ett presentkort på 50kronor.

Måndagen 23 januari

Oscar Carlström död

Före förste vice talman i riksdagens andra kammare Oscar Carlström i Sävsjö avled på söndagen. Han var född 1879. Carlström drabbades på måndagskvällen av en hjärnblödning, under det han var i arbete vid sin skrivmaskin. Närmast sörjande är maka, en son och en dotter samt barnbarn.

Torsdagen 26 januari

SJ-statistik tyder på minskad reslust bland Sävsjöborna.

Statens järnvägar har nu framlagt sin statistik för 1949. Därav utläses, att antalet försålda biljetter minskat något i förhållande till 1948. Sävsjöbornas reslust tycks alltså ha avtagit en smula de båda senaste åren. Frakternas antal har gått något tillbaka i motsats till föregående år, då fraktökningen var avsevärd. Biljetter har sålts för 264.252 kr och 27 man har i medeltal dagligen varit sysselsatta vid Sävsjö station.

Torsdagen 2 februari

Sävsjö

församlingshemsstiftelse

hade på tisdagskvällen årsmöte på Sturesalen, varvid beslöts att upptaga underhandlingar med

stadens kyrkliga myndigheter att övertaga stiftelsens tillgångar för att bygga församlingshem. Stiftelsens planeringskommitté hade nu kommit med förslaget, då den ansåg att då ett församlingshem kostnadsberäknats till 250.000 – 300.000 kr., skulle stiftelsen med sina 37.000 kr först i en avlägsen framtid kunna förverkliga tanken. Överlåtelsen till församlingen skall ske endast under villkor att de grunder som stiftelsens stadgar föreskriver uppfylles. Ett kommande möte skall ta ställning till underhandlingarnas resultat. Stiftelsen valde till styrelse folkskollärare David Holm, fru Ingrid Carlsson, fröken Stina Jung, fröken Elly Rosén med syster Ester Larsson och fru Ester Norin som suppl. Revisorer blev John Ringius och Per Schultz.

Tisdagen 7 februari
Sävsjö uppvaktar hos regeringen om mellanskolan
Drätselkammaren i Sävsjö sammanträdde på måndagskvällen för första gången i stadens nya lokaler i polishuset. Omändringsarbeten besiktigades och godkändes. DK beslöt tillstyrka, att en uppvaktning hos regeringen göres angående byggnadstillstånd för kommunala mellanskolan, och att till att göra denna uppvaktning föreslogs rektor Harry Fröjd, borgmästaren och överlärare Georg Lundberg.

Onsdagen 15 februari
Nybildade föreningar:
Sävsjö kommunala föräldraförening, där man slår näven i

bordet och Sävsjö bordtennis-klubb, där man slår bollen i bordet. Båda två har sin goda mission att fylla bland stadens ungdom.

Lördagen 18 februari
Doktor Edén omvaldes till ordförande i IFK
Idrottsföreningen Kamraterna hade igår årsmöte på Stads-hotellet. Av verksamhetsberättelsen framgår bl.a. att året för IFK har varit ganska framgångsrikt. I synnerhet har orienterarna varit mycket aktiva. Till ordförande i styrelsen omvaldes doktor Edén. För två år valdes Torbjörn Ek försäljningschef Folke Fagerberg och köpman Gustaf Parner. Valda på ett år blev hrr Lennart Svahn, Sven Karlsson och Ivan Linnér.

Fredagen 24 februari
Far och son möttes på sjukstugan
Två olyckshändelser inträffade i onsdags i Sävsjö. En pojke, son till Harry Johansson, Vrigstadsvägen, Sävsjö blev under lek skadad och och spräckte pannan. Pojken skickades för vård till Sävsjö sjukstuga, och modern passade då på att ringa till sin makes arbetsplats och underrätta honom om olycksfallet. Då fick modern besked att hennes make hade skadats av ett slag i huvudet och var på väg till sjukstugan för vård. På sjukstugan fick far och son träffas. Båda fick sys men fick göra sällskap hem och behövde ej kvarstanna för vård..

Dr P.B. Edén betecknade fallet som mycket ovanligt.

Tisdagen 28 februari
Sävsjö systuga
börjar torsdagen den 2 mars 1950. Öppen måndagar och torsdagar kl. 14-16, 17.30 -21. Lokal: Forminnesstugan.

Lördagen 4 mars
Livlig bandyhelg i Sävsjö
Det blir en livlig bandyhelg i Sävsjö. Idag går den traditionella och alltid lika intressanta uppgörelsen Öster-Väster och i morgon kommer nyblivna div.II-laget Vetlanda BK på besök för en vänskapsmatch mot Sävsjö BK. Kl. 15 spelas matchen Öster-Väster upp i eftermiddag.

I år bildar Torkån gräns precis som förr i tiden och därigenom får man fram två jämnstarka lag. Skulle gränsen som i fjol gått efter järnvägen hade Väster fått ett alltför starkt lag och en sådan här match får ju inte vara avgjord i förväg! Öster har revansch att fordra för fjolårets nederlag på 6-5 sedan man lett med 5-2 långt in på andra halvleken. Då var det rafflande värre. Även i år måste man nog hålla Väster som favorit men Östers ungdomar kan överraska.

Väster har ett starkt lag och A-lagstrion längst bak – Engdahl i målet och backarna Livenborg och Isaksson släpper nog ingen förbi sig i onödan. Man kan nog utgå ifrån att Östers ungdomar kommer att kämpa för allt vad de är värda för att knäcka det A-lagsbetonade Västergänget. Domare blir Sture Månsson.

Lagen:
Väster: Arne Engdahl- Nils Isaksson-Sven Livenborg-

Ingvar Pettersson-Ingemar Olsson-K.E. Svensson-Bo Pettersson-Roland Söderström-Tage Almkvist-Sixten Clotz- K.-E. Liljegren Öster:K. Strandell-Svante Lindqvist-S. Engdahl-Paul Andersson-Nils Olof Karlsson-Yngve Rydén – K.E. Nilzén-Douglas Andersson-Gunnar Lundgren-S. Lantz-Åke Johansson.

Tisdagen 14 mars

Stadsträdgårdsmästaren

i Jönköping har inspekterat stadens parker och DK beslöt med anledning härav föreslå vissa justeringar i parkerna såsom borttagande av vissa träd!

Måndagen 20 mars

Vendla Rydin avliden

Hon var en gammal välkänd Sävsjöbo som kom hit för 59 år sedan. Omständigheterna gjorde att hon ganska snart fick ta ansvar för familjens uppehälle, och hon började då idka handel med fisk.

Det var med den tunga fiskkorgen på armen som fru Rydin gjorde sig känd och välkänd vida omkring i trakten. Hon var nu 82 år och var ända till för ett par år sedan verksam med sin fiskhandel tillsammans med sonen Gösta.

Det är alltså en ovanlig arbetskvinna som med fru Rydin nu gått ur tiden. Hon var en färgstark personlighet rapp i tungan och i arbetet och med ett varmt hjärta. Hon var fri från fjäsk och krus hennes mål var att klara sig själv, och det lyckades hon med.

Onsdagen 22 mars

Sävsjö skytteförening har hållit stilen i 10 år.

Tio år och drygt halvannan månad har förlutit sedan Sävsjö skytteförening bildades en bister vinterdag 1940 närmare bestämt 1 februari. Jubileet kommer att firas en smula post festum med stora kretsfältskjutningar på söndag. Sävsjö skytteförening är en av de absolut största sammanslutningarna i Sävsjö om inte den allra största. I mossmarkerna på Sävsjö Västragårds ägor norr om Sävsjöbyn hittades den idealiska platsen och på sommaren 1940 gjordes banan i ordning med hjälp av statsanslag och tre samvetsömma värnpliktiga. Arbetsledare för banbygget var byggmästare Gustaf Roos. Den framgångsrikaste skytten under de tio åren har varit Åke Johansson.

Måndagen 27 mars

Sävsjö mejeriförening övertar nu mjölktransporterna till mejeriet.

Rekordbesökt stämma - "John i Rööd" gick

Man fick nästan en vision av forna tiders mäktiga bondeuppbåd, då lantbrukarna runt Sävsjö i fredags slöt upp för att bevista Sävsjöortens mejeriförenings stämma på Röda kvarn.

Hade vi skrivit 800 år tillbaka i tiden, skulle förmodligen vapengnisslet och sköldarnas gny höras vida omkring, som brukligt var, då viktiga frågor stod inför sitt avgörande.

Orsaken till fredagens väldiga bondemönstring var, att den smått legendariska frågan om mejeriföreningens övertagande

av mjölktransporterna till mejeriet även i år står på stämmans föredragningslista. Därmed skulle transportkostnaderna bli desamma för de leverantörer som bor i föreningszonens utkanter som för lantbrukare närmare Sävsjö. Efter sluten votering vann kommittéförslaget. Berggren i Brunseryd hade synpunkter på verksamhetsberättelsen. Han ansåg att berättelsen var oklar, trodde att ostlagret var felvärderat, tyckte att omkostnaderna var för stora och inkomsterna för små och slutade med att "det har vi för att vi byggde högfärdsmejeriet." (Skratt i salen) Styrelsens talan fördes av disp. Falk och han blev inte svaret skyldigt utan klarlade begreppen.

Lantbrukarna i föreningszonens utkanter hade mött upp mangrant, och de lät med all önskvärd tydlighet förstå, att de fortsättningsvis inte lät sig nöja med att spela den missgynnade leverantörens roll. Gustavsson i Ekelsjö, Huultsjöbonden Zackeus Fransson i Holm och Josef Krantz, Fröderyd var några av de avlägsnare byarnas talesmän. Vi kan leverera vår mjölk till Malmbäck, Stockaryd och Landsbro om inte Sävsjö vill ha oss kvar menade de, och att det låg allvar i tonen var inte att ta miste på!

Föreningen står just nu utan ordförande då dess beprövade ledare "John i Rööd" i fredags lämnade sin post på egen begäran och inte lät sig övertalas att stå kvar, trots enträgna uppmaningar från olika håll!

Torsdagen 13 april
Fornminnesföreningen har nu 123 medlemmar

Sävsjö Fornminnesförening hade i går kväll årsmöte i fornminnesstugan under ordförändskap av dr Sven Pripp. Föreningen har under 1949 fått mottaga ett antal värdefulla gåvor, bl.a. en stenyx med skafthål, ett bryne och en malsten, funna på Älgabäcks gård och skänkta av lantbrukarna Gustav och August Svensson, Älgabäck.

Fredagen 14 april
Stockholmare tvättar sina ishockeydräkter i Sävsjö.

Rationell renlighetssträvan efter hypermoderna metoder är det omedelbara intryck en besökare får av Sävsjös nyblivna tvättinrättning i de förutvarande mejerilokalerna vi Storgatan. Som en kuriositet kan nämnas att Sävsjövätten blivit så populär, att den kända idrottsklubben Göta i Stockholm skickat ned sina ishockeydräkter för rentvagnig i Sävsjö.

Onsdagen 19 april
Byggnadslov

Regeringen har beviljat bokbindare Gustaf Lindström, Sävsjö, tillstånd att utan hinder av gällande stadsplan uppföra ett trevåningshus på tomten nr 1 i kv. Spiken inom staden (Handelsbankshuset).

Regeringen har dock inte gått med på, att vinden inreds för bostadsändamål.

Torsdagen 20 april
Realskrivningarna börjar i morgon och från Sävsjö kommunala mellanskola deltar

18 elever från klass 4, varav 7 pojkar och 11 flickor. Skrivningarna kommer att hållas i Sturesalen.

Lördagen 22 april
Gåvoauktionen

på Sturesalen i torsdags kväll till förmån för det blivande församlingshemmet var välbesökt. Ett kort anförande hölls av prosten Harald Blomstrand. Försäljningen leddes av häradsdomare Gunnar Sanderg. Behållningen blev 1.316kr.

Lördagen 29 april
Hur våren hälsas i Sävsjö.

Våren kommer att hälsas i Sävsjö traditionsenligt på valborgsmässoafton. Sävsjö missionsförsamling tänder sin majeld nere vid Skrivaregården. Där blir det sång av manskören och tal av pastor Arvid Jahnsson. Efteråt blir det kaffeservering i Missionskyrkan. Sävsjö-scouterna följer sin tradition med lekar kring bålet vid Kärleksberget. Talet till våren hålls i år av komminister Erik Wallander, Hjärtlanda. Tidigt på morgonen 1 maj är det dags för ett litet traditionsbrott – eller om man så vill, upprättande av en avbruten tradition. Då kommer nämligen Sävsjö musikkår att tåga genom stadens gator och hälsa våren med klämmig hornmusik. Trots att Sävsjö musikkår är så ung, har den redan fått sig tillägnad en egen marsch.

Kompositör är dirigenten, bildhuggare Bengt Johansson och marschen kallas rätt och slätt "Sävsjö musikkårs marsch".

Tisdagen 2 maj
Bankkupp i Sävsjö om intet tack vare rådiga ingripanden

En 20-årig tjeckisk flykting Antoni Triebe, gick plötsligt helt desperat till angrepp mot handelsbankens kamrer Bengt Rebro under ett samtal med denne och tilldelade honom ett kraftigt käkslag. Rånförsöket inträffade strax efter bankens stängning kl 13. Kamrer Rebro blev omtöcknad och tumlade bakåt, varefter rånaren tog ett språng över disken. Kamrer Rebro hann emellertid kvickna till , och lyckades få ut en pistol , som han hade förvarade i en skrivbordslåda. Tjecken flög emellertid på honom på nytt, och en vild brottning uppstod, under vilken gardinerna i ett av bankens fönster revs ner och hr Rebro fick kavajen söndersliten. Under tiden slog en av bankdamerna, fröken Lena Zackrisson, upp ett fönster och skrek på hjälp, medan kassörskan fröken Elna Nilsson hoppade över disken och sprang in till Sävsjö Trävaru- och handelsaktiebolags kontor, vilket gränsar till banklokalerna. Bolagschefen, grosshandlare Tobias Carlsson hade just varit uppe i sin våning och druckit kaffe, då han fick se fröken Nilsson komma utrusande från banken högljutt ropande på hjälp. Grosshandlaren grep första bästa tillhygge, vilket var en piasavakvast, och med den i högsta hugg rusade han in i banken, hoppade över disken och kom just lagom till kamrer Rebros undsättning. Kuppmannen höll nämligen på att övermanna kamrern och siktade

efter att få tag på revolvern, som kamrern ej fick tillfälle att göra bruk av.

Grosshandlaren slog kvasten i huvudet på tjecken och koplade sedan ett nacksving, som fick rånaren att gå i däck.

Ytterligare hjälp anlände från Bringströmers speceriaffär, och en styrka på fem man höll den våldsamt kämpande mannen tills polisen anlände.

Måndagen 8 maj

Svenska röda korset

Mors blomma kommer att som vanlig försäljas av kommunala mellanskolans elever, som lovat att slå fjolårets rekord. Nettot av Mors blomma användes till husmorsemester.

Tisdagen 9 maj

Alla Sävsjöelever vidare till muntan

Kommunala mellanskolans lärarkollegium beslöt vid sammanträde i går att samtliga 18 elever, som deltagit i årets realskrivningar, får gå upp i de muntliga förhören.

Fredagen 12 maj

Ny tennisbana fin attraktion i sommarfagert Vallsjöbaden

Att Petrus Svenssons initiativ att bygga en tennisbana inte bara ger platsen ett ökat attraktivt värde utan, också uppskattas på det livligaste i vida kretsar i Sävsjö är inte att ta miste på. Hur underligt det än låter har Sävsjö aldrig ägt någon tennisbana tillgänglig för allmänheten, och därigenom har den populära vita sporten blivit eftersatt.

Lördagen 13 maj

Ny bilverkstad i Sävsjö

En modern bilverkstad, Sävsjös fjärde, står nu färdig vid Stockarydsvägen. Den ägs av fabrikör Zaceus Svensson och drivs under firmanamnet Sävsjö Bilservice.

Måndagen 22 maj

Sävsjö Hantverksförening 30-årsjubilerade värdigt

Två bröder fick gesällbrev

Sävsjö hantverksförening fyller i år 30 år och i lördagskväll högtidlighölls jubileet med en festlighet på Sturesalen. Under det att kantor Franzén och fabrikör Lennart Pramner spelade en ingångsmarsch togs den med blommor och gesällernas arbete vackert prydda Sturesalen i besittning. Paul Lundhs och Einar Eklöfs "Hantverkssång" sjöngs och föreningens ordförande Enoch Johansson, hälsade välkommen.

De nyblivna gesällerna var bröderna Anton och Ingvar Gustafsson, vilka avlagt sina prov inom bildhuggare- respektive urmakareyrket.

Onsdagen 24 maj

Delade meningar om äns inverkan på klimatet!

Läkare mot läkare

Civilingenjör Bertil Thorstenson gjorde under åren 1932-33 en utredning om sänkning av ån, vilket han presenterade för stadens myndigheter några år senare. Emellertid blev förslaget onådigt bemött och togs ej upp till behandling. Ingenjör Thorstenson hävdar nu, att de kalla sommar- och höstkvällarna i Sävsjö delvis beror på ån och

att dimbildningen vid ån gör, att i synnerhet nyinflyttade och turister i staden besväras av snuva s.k. bersåsnuva.

Doktor P.B. Edén på Sävsjö sjukstuga, som är ordförande i hälsovårdsnämnden finner ingenjör Thorstenson uttalanden orimliga, medan hans kollega dr. Georg Idestrom på Sanatoriet är av samma uppfattning som ingenjören. Påstående står alltså mot påstående.

Torsdagen 25 maj

De första realisterna

vid kommunala mellanskolan släpps som bekant ut i morgon. Dagen till åra kommer staden att bjuda dem på ett samkväm på Sturesalen kl. 16 tillsammans med lärare, målsmän och skolans styrelse.

Lördagen 27 maj

Serievillorna på Hägneområdet i Sävsjö börjar ta form

De åtta serievillorna på Hägneområdet börjar alltmer ta form av färdiga småhus. Priset på en sådan villa är approximativt 30.000 kr, varav egnahemsbyggaren själv bidrar med en insats på 4000 kr.

Måndagen 5 juni

SJ:s och lantbrukarna dag vid lyckad korpskytteträff i Sävsjö

Outsider vann individuellt bland 221 skyttar

De elfte korporations-skjutningarna i Sävsjö Skytteförenings och Smålands Dagblad regi blev just den väntade skyttefest, som man av det stora deltagareantalet och det förutspådda vackra vädret hade

anledning att förmoda. Fjölårets högsta poängsumma 97 tangerades av Donald Gustafsson, Vallsjöjordbrukarna, som fullkomligt otippad dök upp ur massan och slog "kanonerna" Agne Svensson och Einar Damberg med en futtig poäng. Damtävlingen blev en triumf för sista damen på banan, fru Britta Parner.

Tisdagen 6 juni
Sj-laget knapp favorit före SGU vid stadslopp ikväll
Sex lag ställer upp i idrottsföreningen Kamraternas och Smålands Dagblads stadslopp i kväll, som anordnas i samband med flaggfirandet på Sturevallen. Lagen är SGU I, SGU II, SLU, KFUM, SJ och Standard.

Tisdagen 13 juni
G: a skolans renovering livligt debattämne i stadsfullmäktige Skolsal inrättas i "Betel" i Sävsjö
Det tionde ärendet, skolstyrelsens förslag om dels omändringsarbeten i den s.k. Gamla skolan och dels inrättande av en skolsal i "Betel" vid Vrigstadvägen kom emellertid den därtills under sammanträdet rådande tunghäftan på stadens fäder att lossna! Resultatet av debatten blev att frågan om omändringen av Gamla skolan återremitterades till skolstyrelsen för grundligare utredning medan förslaget om "Betel" godkändes.

Måndagen 19 juni
Söndagsskolfesten samlade 1000-talet vid Mellangårdsäng
Den gemensamma söndagsskolfesten i Sävsjö, anordnad av missions- och baptistförsamlingarna samt Frälsningsarmén hölls igår ute i den vackra ängen i Sävsjö Mellangård. Högtidligheten började med samling från torget, varefter man med musik och fanborg i täten tågade till festplatsen. Då festen tog sin början hade cirka 1000-talet personer samlats i det gröna. Efter festen tackades hemmansägare Folke Gynnerstedt och avmarsch följde till Stora torget med musik och fanborg.

Tisdagen 27 juni
Barnförslamningen: Prov på vattnet första åtgärden
Med anledning av det senast inträffade barnförslamningsfallet i Sävsjö dryftade myndigheterna i samråd med läkarna i staden i går den uppkomna situationen. Man kom till det resultatet, att intet annat kan göras för närvarande än att insända vattenprov till Statens bakteriologiska laboratorium. Prov skall sändas varannan dag. Sedan hösten 1949 har fem fall av barnförslamning inträffat i Sävsjö.

Fredagen 14 juli
Sotregnet över Sävsjö ännu en gång
Föraren av det lokomotiv som i söndags med sotblandad ånga svärtade ner kläderna för ett 30-tal resande på Sävsjö station, har nu kontaktat denna tidnings redaktion i Eksjö i denna sorglustiga affär. Vederbörande var

synnerligen ledsen över missödet men fann det samtidigt alltför hårt att ha blivit betraktad som omdömeslös, då han inte kunnat förutse effekten av det ångpådrag, som sedan han släppt av den tidigare omtalade stationskarlen – vållade missödet.

Måndagen 10 juli
Strålände solskenshögtid vid Hultmansstugan i går 82-åriga fru Margareta Hultman medverkade med duettsång
Hultmansstugan vid Ärnans i Hjärtlanda var på söndagen samlingsplats för omkring tusentalet smålänningar, svenskamerikaner och verkliga amerikaner. Man kunde räkna till hundratalet bilar och ett par bussar på det i lagom tid skördade klövergården. Det var amerikaner i dollargrin av 1950 års modell och det var smålandsgummor i gamla hederliga sidenscharletter, som mött upp för att fira minnet av en smålandsson, som gjort sin hemort ryktbar och spritt glädje bland miljoner människor med sin sång och sina kompositioner.

Torsdagen 17 augusti
2 å 3 stycken pojkar
i åldern 15-17 år erhålla anställning genast. Sävsjö Skofabriks AB Sävsjö Tel.7

Onsdagen 30 augusti
Ljusfest i Sävsjö
På lördagsmorgonen kunde 3 gårdar i Kusås inom Sävsjö elverks distributionsområde för första gången få elljus till sina gårdar. I anledning av detta hade en ljusfest anordnats av

kyrkvård Holm, till vilken hade inbjudits kommunal- borgmästare P. Palmér, drifts- föreståndare Gunnar Persson, entreprenörer, elverksstyrelsen samt arbetarna och de inbjudnas fruar. I den rikt illuminerade trädgården bjöds på kaffe och ostkaka. Gästernas tack framfördes av kamrer Karl Henriks, Sävsjö.

Torsdagen 31 augusti
Åter friidrottstävling på Sturevallen efter 4 år

Det blir nationella friidrotts- tävlingar på Sturevallen i Sävsjö om söndag. Friidrottspubliken i Sävsjö har inte precis blivit bortskämd med dylika evenemang de senaste åren. Oss veterligt har inte någon nationell idrottstävling anordnats på platsen sedan 1946. Nu tycks det blåsa lite förliga vindar om den härjade IFK-skutan. Förtjänsten är, om vi inte tar alltför mycket fel, eldsjälens Ivan Linnér, och det är han som utgjort främsta drivkraften till att söndagstävlingarna blivit av. Även om inte arrangörerna kan stoltsera med samma startfält som under Hägg-åren, ja inte ens till närmelsevis bör de dock kunna bjuda sin publik på god idrott.

Grenarna blir 100, 400, 1500 m, höjd, stav, kula och spjut. Ev. kommer ett damlopp på 100m att läggas in i programmet om man får tag på motståndare till sävsjöflickan Berit Wallersjö.

Onsdagen 20 september
Med potatisskörden
har lantbrukarna i Sävsjö möjlighet att få hjälp med mellan den 25 och 27 september. Då har nämligen

eleverna i kommunala mellan- skolan och folkskolan s.k. potatislov och kommer att stå till tjänst med potatisplockning. Lantbrukarna har tidigare varit mycket nöjda med den hjälp ungdomarna givit dem och väl utnyttjat denna möjlighet till att skaffa extra arbetskraft.

Lördagen 23 september
Ödekyrkans målningar kommer i dagen

Vallsjö gamla kyrka undergår för närvarande restaurering. Det målade barocktaket är nedtaget och den ursprungliga målningen är just i färd med att framtagas. Denna av vilken en helvetesscen i senbarock- och ändå hittills tagits fram är något bättre än väntat. Hela kyrkan har cyanvätesrökts och ett nytt impregnerat inner- tak har uppsatts, på vilket de gamla takbräderna skall fästas. Kyrkans restaurering är avsedd att fullföljas i ett sammanhang och beräknas bli klar i år.

Tisdagen 26 september
Sävsjö begär 80 lägenheter
Hos bostadsstyrelsen begär Sävsjö stad en bostads- byggnadskvot på 80 lägenheter för nästa år.

I framställningen påpekas, att det skulle åtgå 40 lägenheter enbart för att tillgodose äktenskapsbildningen samt nyinflyttning och bostads- sanering lågt räknat 70 lägen- heter. Då emellertid behovet ej är möjligt att tillgodose för närvarande, har staden minskat sina krav till 80 lägenheter.

Lördagen 30 september
Vallsjöbadschefen Petrus Svensson 50-årsjubilerar
"Petter" behöver inte lång stund

till eftertanke, då han på vår fråga skall plocka fram trevligaste idrottsminnet.

- Det är två episoder som jag minns alldeles särskilt. Den ena är när jag vann mitt första svenska mästerskap i tyngdlyftning i Örebro Jag var 26 år gammal då.
- Den andra är en triangel- match mellan Småland, Västergötland och Öster- götland. Småland vann den gången 4 grenar och samtliga förstapriser togs av Sävsjöpojkar! Erik Ander- sson vann i längd, Gunnar Ek höjd, Viking Strömqvist spjut och jag själv stav.

Fredagen 6 oktober
Skador för 50.000 kr vid sävsjöbrand igår

Eld utbröt natten till torsdagen i Runstedtska färgeriet i Sävsjö, varvid betydande skador på manufaktur och inredning vållades. Skadorna uppskattas till över 50.000 kr. Det brunna var försäkrat till betryggande belopp. Runstedtska färgeriets innehavare är Axel Dahlqvist, Vrigstad. Affärsförestånderskan fröken Edit Jarl erhöll en allvarlig chock, när hon underrättades om det inträffade och måste söka läkarvård.

Måndagen 6 november
Stadsplaneändring i Sävsjö
Länsstyrelsen har underställt regeringen prövning av stads- fullmäktige i Sävsjö antaget förslag till ändrad stadsplan för kvarteren Högagårde, Branten m.fl. Förslaget har tillkommit för att plats ska kunna beredas för sjukstuga och hem för kroniskt sjuka.

Tisdagen 7 november

Konfektyraffären får ej hållas öppen kvällar och helgdagar!

Ake Eks Efr. Evan Thörn har hos länsstyrelsen anhållit om tillstånd att hålla en av firman i fastigheten stadsågan 39 i Sävsjö planerade butik för försäljning av choklad, frukt, konfektyrer och tobak öppen vardagar till kl. 22 samt helgdagar från kl. 13-15 samt kl. 18-22. Länsstyrelsen har lämnat ansökningsen utan bifall, enär olägenheter för annan handel synes uppkomma vid bifall.

Fredagen 10 november

Skolorna i Sävsjö firade konung Gustav V:s minne

Med anledning av konung Gustav V:s begravning samlades lärare och elever vid Östra folkskolan till en högtidlighet i Sturesalen på torsdagsmorgonen.

Onsdagen 15 november

Sävsjö får ambulans

Landstingets sjukvårdsberedning har beslutat köpa en ambulans för stationering i Sävsjö. Det blir landstingets åttonde ambulans.

Fredagen 8 december

Köpmännen ordnar barnfest men eklärerar ej sin gata

Skylltsöndagen står för dörren och stadens affärsmän håller nu som bäst på att diskutera uppslag överraskningar med sina anställda inför söndagens

fönsterexposition. I detta

sammanhang återkommer man ofrånkomligt år efter år till den efterlängta utsmyckningen av stadens speciella affärsgata, Köpmansgatan. Man skulle så gärna vilja se lite tallris och lampor i girlander vilket inte bara skulle förhöja julstämningen utan även – det tror vi – förstärka köplusten hos stadsborna.

I fjol blev ingen eklärering på grund av försenad materialanskaffning, och i förföljande elransoneringen hinder i vägen.

Onsdagen 20 december

Prenumerationspris på Smålands Dagblad

Helår 28:- Halvår 15:- Månad 3 :- Lösnummer 20 öre :-

Fredagen 22 december

Tomteyrket kallade Afrikaliftande Sävsjöpojke tillbaka till Sverige

Övernattat i kloakrör i Madrid, gästade svenske konsulen i Tanger tältat i Boulognerskogen i Paris, vandrat omkring som pilgrimer i Italien och liftat längs den vackra kustvägen mellan Oran och Alger i Afrika – det är några av de romantiska upplevelser 21-åriga Sävsjöynglingen Stig Klein och hans arbetskamrat Ulla Oskarsson från Motala varit med om.

I söndags kunde pappa och mamma Klein och lillbrorsan Georg hälsa den unge friskusen Stig välkommen hem igen,

innan han och Ulla fortsatte med tåg till Motala för att sortera upp de inströmmande beställningarna i sin ägandes firma Tomtetjänst, som nu börjar bli aktuell.

Onsdagen 27 december

Julfirandet i Sävsjö

Till julottan i Vallsjö kyrka färdades i den vackra snöiga juldagsmorgonen en så stor mängd gudstjänstbesökare, att templet blev fyllt till sista plats, ja en del måste t.o.m. återvända hem igen, då allt utrymme var upptaget.

Torsdagen 28 december

Storbyggen i Sävsjö

Byggnationen har varit livlig i Sävsjö under de senaste åren, och just nu är det framför allt två storbyggen som är aktuella, nämligen Lindströmska affärsfastigheten i hörnet Storgatan- Odengatan samt kommunala mellanskolan vid Eksjöhovgårdsvägen. Den 1 augusti nästa år är det meningen att de nya skollokaler skall stå klara att ta emot den första elevinvasionen.

Nu är vi framme vid nyårsafton 1950 och stänger igen tidningspärmen. Vi hoppas att ni har fått en liten inblick i vad som hände i Sävsjö detta år.